

به نام خدا

برنامه فرصت‌های استراتژیک کشور برزیل برای کاهش فقر روستایی

کشور برزیل در حوزه کاهش فقر روستایی، جلوگیری از مهاجرت روستایی و تقویت بخش کشاورزی، برنامه‌ها و استراتژی‌های خلاقانه‌ای را تدوین و اجرا کرده است. این کشور تلاش کرده چالش‌های اصلی پیش روی بخش روستایی را شناسایی کرده و در امحاء فقر در این بخش به موفقیت‌های مهمی دست یابد.

کشور برزیل در حوزه کاهش فقر روستایی، جلوگیری از مهاجرت روستایی و تقویت بخش کشاورزی، برنامه‌ها و استراتژی‌های خلاقانه‌ای را تدوین و اجرا کرده است. این کشور تلاش کرده چالش‌های اصلی پیش روی بخش روستایی را شناسایی کرده و در امحاء فقر در این بخش به موفقیت‌های مهمی دست یابد. با این همه هنوز جمعیتی حدود ۱۸ میلیون نفر در فقر به سر می‌برند که دولت این کشور دست به تدوین برنامه‌های مهمی کرده است. این برنامه به عنوان ادبیات بحث فقرزدایی از حوزه روستایی می‌تواند برای محققان ایرانی جالب توجه باشد. به همین دلیل برای انتقال تجربه برزیل، ایانا اقدام به ترجمه متون استراتژیک مذکور کرده است که در زیر می‌خوانید:

بخش اول: تشخیص کشور

الف) چالش‌های اصلی پیش روی بخش روستایی

مرور کلی بر فقر:

1. برزیل بزرگترین کشور آمریکای جنوبی با مساحت تقریبی ۸,۵۴ میلیون کیلومتر مربع و جمعیتی در حدود ۲۰۴,۶ میلیون نفر است. در سال ۲۰۱۴، هفتمین کشور بزرگ اقتصادی جهان بود و تولید ناخالص داخلی ۱ (GDP) آن ۲,۳۴۶ تریلیون دلار آمریکا

برآورد شد. طبق اعلام بانک جهانی، برزیل کشوری با درآمدی بالاتر از حد متوسط با سرانه درآمد ناخالص ملی 11.530۲ (GNI) دلار آمریکا در سال ۲۰۱۴ بود (محاسبه شده به روش اتلس ۳). (Atlas) این کشور از نظر تولید کلی کشاورزی در رتبه ششم قرار دارد (۱۰۰ میلیارد دلار آمریکا در سال ۲۰۱۲). گرچه سهم تولید ناخالص داخلی نسبتاً پایین است (۵,۶ درصد در سال ۲۰۱۴)، کشاورزی از نظر صادرات مهم است (۳۶ درصد از کل صادرات این کشور) و ۱۵ درصد از نیروی کار کشور در این بخش مشغولند که ۵ درصد کارگران دستمزدی و ۱۰ درصد آن‌ها کارگرانی اند که برای خودشان در واحدهای کشاورزی خانوادگی مشغول به کارند.

۲. برزیل از آغاز سال ۲۰۰۰ پیشرفت‌های قابل ملاحظه‌ای در کاهش فقر داشته است. بین سال‌های ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۳، گسترش فقر از ۲۲ درصد به ۸,۹ درصد و گسترش فقر شدید از ۷ به ۴ درصد کاهش یافته است. شاخص توسعه انسانی ۴ (HDI) برزیل، از ۰,۶۱۲ در سال ۱۹۹۰ به ۰,۷۰۵ در سال ۲۰۰۵ و ۰,۷۴۴ در سال ۲۰۱۳ رسید که رتبه ۷۹ را در میان ۱۸۷ کشوری با آید آی بالا به دست آورد.

۳. با وجود آن که برزیل کشوری با درآمد متوسط است و در کاهش فقر پیشرفت داشته، همچنان بیش از ۱۸ میلیون نفر از مردم آن زیر خط فقراند که ۸ میلیون نفر از آنان در فقر شدید به سر می‌برند. شمال و شمال شرق این کشور از مناطق فقیرنشین اند و ۵ میلیون نفر از فقیرترین افراد که ۴۶ درصدشان خانوارهای روستایی اند، در این مناطق متمرکز شده اند. سرزمین‌هایی که بالاترین میزان فقر شدید روستایی را دارند مناطق غربی مارانهاؤ (Maranhao)، منطقه ای بین جنوب پیاؤی (Piaui) و شمال غربی باهیا (Bahia)؛ در ناحیه شمال شرق، و آمازون غربی در ناحیه شمال اند. نابرابری درآمد همچنان بالاست. انتظار می‌رود که وضعیت نامطلوب اقتصادی در سال‌های ۲۰۱۷-۱۸ همچنان مانند سال‌های ۲۰۱۴-۱۵ ادامه یابد، که حفظ روند مثبت کاهش فقر و نابرابری را دشوار می‌سازد.

سیاست‌های دولت برای کاهش فقر روستایی:

۴. دولت برزیل طیف گسترده‌ای از سیاست‌های کاهش فقر را در طرحی با عنوان "برزیل بدون فقر شدید (Brasil Sem Miséria) و شامل ۴ قسمت سازماندهی کرده است: درآمد تضمین شده، گنجایش پربار مبتنی بر در نظر گرفتن همه اقشار فقیر، دسترسی به خدمات اجتماعی (آموزش، مراقبت‌های بهداشتی و کمک‌های اجتماعی) و راهکار فعال پژوهش (ثبت نام خانواده‌های بسیار فقیر).

برنامه‌های اصلی این طرح عبارتند از:

• کمک هزینه خانواده (برنامه بلسا فامیلا) Bolsa Familia؛ طرح انتقال پولی مشروط که حدود ۲۶ درصد از جمعیت کشور (۱۳ میلیون خانواده) را شامل می‌شود که ۵۰ درصد جمعیت منطقه شمال شرقی اند. هزینه سالیانه این برنامه معادل ۰,۵ درصد تولید ناخالص داخلی است.

برنامه ملی تقویت کشاورزی خانواده (PRONAF)، متشکل از ۲۰ خط اعتبار یارانه ای برای افراد و گروه های کشاورزان خانوادگی

برنامه های خرید عمومی محصولات تولید شده از سوی کشاورزان خانواده شامل: برنامه خرید موادغذایی کشاورزان خانوادگی (PAA)، که مستقیماً مواد غذایی از این خانواده ها خریداری و به مؤسسات ارائه دهنده خدمات به افراد آسیب پذیر اهدا می شود و یا برای پرکردن مجدد ذخائر دولتی از آن ها استفاده می کنند. دیگری، برنامه وعده غذایی ملی در مدارس (PNAE) است که به دانش آموزان مدارس عمومی غذای رایگان می دهند.

برنامه های مهم دیگر عبارتند از: اصلاحات زراعی، اعتبار زمین، بیمه محصولات زراعی و تضمین برداشت، برنامه تضمین قیمت در کشاورزی خانواده و بیمه محصولات زارعی به علاوه دام ها.

۱۵. این برنامه ها در مناطق روستایی که محل انجام پروژه های صندوق بین المللی توسعه کشاورزی (IFAD) است، اجرا می شود. اهمیت ویژه پروژه های آی اف ای دی در برنامه های پروناف (PRONAF)، پی آ آ (PAA) و پی ان آی (PNAE) به دلیل نقش این صندوق در سرمایه گذاری مشترک بهره برداران و همچنین اهمیت بازاریابی محصولات زراعی است.

مسائل اصلی تأثیرگذار بر گروه هدف آی اف ای دی:

۶. گروه هدف آی اف ای دی شامل خانواده های بدون زمین و خانواده های کشاورزی است که زمین های محدود با خاک هایی با باروری کمتر دارند که معمولاً از بزرگترین بازارها دور است و دسترسی محدودی به کمک های فنی و خدمات مالی دارند. جمعیت های سنتی (بومیان و فرزندان آفریقایی) در بالاترین سطح فقر قرار دارند و زنان و جوانان آسیب پذیرتراند. در مناطق نیمه خشک شمال شرقی، جایی که پروژه های آی اف ای دی اجرا می شود، اغلب روستائیان فقیر دسترسی کافی به آب ندارند - برای مصارف انسانی و تولیدات کشاورزی - و فعالیت های کشاورزی و دامداری شان بهره وری پایینی دارد. به علاوه، آن ها به شدت تحت تأثیر تغییرات اقلیمی و زیست محیطی قرار دارند که شامل بیشترین فراوانی و شدت خشکسالی و سیل و افزایش مناطق تحت خطر بیابان زایی است. خانواده کشاورزان فقیر، اغلب مشکلات دسترسی به برنامه های دولت فدرال را دارند که به دلیل فقدان اطلاعات، روش های پیچیده، کمک های فنی ناکافی و ظرفیت های محدود در پیاده سازی مسئولیت های دولتی شهری و ایالتی است. همچنین، سازمان های روستایی و شهری اغلب ضعیف اند و دسترسی خانواده های روستایی به بازارها را سخت تر می کنند.

۷. یکی از اولویت های دولت فدرال رسیدگی به خانواده های فقیر واجد شرایطی است که به برنامه های دولتی دسترسی ندارند. به علاوه، علاقه ای برای ارتقاء رویکردهایی وجود دارد که به خانواده ها کمک می کند به جای تکیه بر برنامه های انتقال مشروط به شیوه های پایدار از فقر خارج شوند. با توجه ویژه ای که وجود دارد، خانواده های کشاورز همچنان فقیرترین خانواده های مناطق شمال و شمال شرقی اند، اما کاهش فقر و فقر شدید در میان این گروه سریع تر از گروه های ساکن در سایر مناطق این کشور صورت می گیرد. این واقعیت نشان می دهد که حمایت از تحول کشاورزی با کاهش فقر روستایی ارتباط دارد.